УДК 025.321:001.811
DOI: https://doi.org/10.18524/2707-3335.2020.2(24).215441

Левченко Юрій Іванович,
кандидат історичних наук, завідувач
відділу інформаційно-бібліографічної роботи
Наукової бібліотеки НПУ ім. М. П. Драгоманова
вул. Пирогова, 9, м. Київ, 01601 Україна
тел.: (098) 976 21 05
e-mail: hjcj@i.ua

APA STYLE – ЗАПИТАННЯ БЕЗ ВІДПОВІДЕЙ

Стаття присвячена застосуванню АПА стилю (APA style) як повноцінного стилю оформлення наукових робіт у сучасній українській науці. Проаналізовано застосування бібліографічного опису та цитування за стилем АПА, які є складовими елементами стилю, під час оформлення дисертаційних робіт і наукових публікацій. Розкрито неузгоджені моменти оформлення списку використаної літератури та цитат за стилем АПА у дисертаційних дослідженнях. Так, не існує чітких вказівок чи потрібно дотримуватися правил стилю АПА при оформленні списку використаної літератури у дисертаційному дослідженні. Також, на вибір дисертанта залишається застосування цитат і тих елементів АПА стилю, що не суперечать офіційним вимогам оформлення дисертацій. Часто в оформлені вітчизняних наукових публікацій бібліографічний опис стилю АПА можна зустріти в елементі референс (references), транслітерованому на латиницю списку літератури, що став обов'язковою вимогою для статей. Однак, укладання елементу референс в наукових публікаціях здійснюється традиційним шляхом без дотримання правил стилю АПА.

Ключові слова: Стиль АПА (APA style), стиль оформлення наукової публікації, особливості застосування, бібліографічний опис, цитування, дисертація, наукова стаття.

Постановка проблеми дослідження. 2017 р. започаткував процеси інтеграції української науки до міжнародної наукової спільноти. Підґрунтям для цього стали прийняті нормативні документи Міністерства освіти та науки України, які запровадили до наукового обігу міжнародні стилі цитування та посилання, а також запровадили використання міжнародних науко метричних баз Scopus та Web of Science в наукових установах і в закладах вищої освіти. Перший був спрямований на боротьбу з плагіатом та дотримання принципів академічної доброчесності, а другий – стимулювання публікаційної активності українських вчених у міжнародних наукових журналах. При цьому, перше мало ознайомити вітчизняних науковців з іноземними стилями оформлення наукових публікацій для майбутніх публікацій власних статей в іноземних журналах. У свою чергу, публікації українських вчених у міжнародних наукових виданнях дозволяє по-

© Левченко Юрій Іванович, 2020

пуляризувати власні наукові ідеї за межами країни, що сприяє ширшому залученню української науки до міжнародної наукової спільноти.

Оформлення наукових статей та публікацій в іноземних наукових журналах із суспільної проблематики, з урахуванням вимог видавництв, здійснюється за стилем АПА (далі – APA style). У світі існує багато різних стилів оформлення наукових публікацій. Зазвичай вони розроблялись фаховими науковими організаціями й запроваджувались при оформленні їхніх власних наукових робіт. Зокрема, у 1929 р. Американська психологічна асоціація (англ. *American Psychological Association* (*APA*)) у Психологічному бюлетені (англ. *Psychological Bulletin*) опублікувала інструкції для авторів, у яких уніфікувала компоненти наукового письма, щоб зробити тексти всіх статей стилістично однаковими й водночас зручними для читання. Початок стилю АПА (англ. *APA style*) ознаменувало видання у 1952 р. «Посібника з публікації Американської психологічної асоціації» (англ. *Publication Manual of the American Psychological Association*), який на сьогодні отримав сьоме уточнене та доповнене видання. Він містить загальні рекомендації щодо оформлення наукової роботи (шрифт, поля, абзац, розміщення тексту на сторінці); правила використання стилю письма та граматики (загальні мовні рекомендації, орфографія, принципи переносу слів, скорочення, використання заголовних літер); правила пунктуації, курсиву та вживання лапок; правила оформлення додатків (таблиць і рисунків); правила оформлення цитат і посилань у тексті; укладання бібліографічного опису, правила укладання списку посилань тощо.

Мета дослідження – розглянути особливості використання APA style, як повноцінного стилю оформлення наукових робіт у сучасній українській науці. Для цього потрібно здійснити аналіз впровадження та використання елементів стилю бібліографічний опис і цитування під час підготовки дисертаційних робіт й наукових публікацій (статей).

Виклад основного матеріалу. У січні 2017 р. Наказом № 40 (від 12.01.2017) Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» до української науки було офіційно введено міжнародні стилі цитування та оформлення бібліографічних посилань. Так, у 11 пункті третього розділу «Вимоги до структурних елементів» сказано: «Бібліографічний опис списку використаних джерел у дисертації може оформлятися здобувачем наукового ступеня за його вибором з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» або одним зі стилів, віднесених до рекомендованого переліку стилів оформлення списку наукових публікацій, наведеного у додатку 3...» [12]. Своєю чергою, додаток «Рекомендований перелік стилів оформлення списку наукових публікацій» включав 11 міжнародних стилів, що представляли всі галузі наукових досліджень, серед яких був і APA style.

Відповідно до цього наказу здобувач наукового ступеня може використовувати міжнародний бібліографічний стиль APA style для оформлення списку

використаних джерел дисертації. Однак не вказано, чи потрібно дотримуватися правил укладання списку використаних джерел, характерних для цього стилю: список починається з нової сторінки під назвою «Список посилань»; список посилань не нумерується; міжрядковий інтервал списку – подвійний; усі типи видань (архівні документи, книги, статті, Інтернет-документи тощо) розташовуються в одному списку за алфавітом; кожен бібліографічний опис вирівнюється по лівому краю рядка. Якщо опис займає декілька рядків, тоді наступні вирівнюються з відступом 1,25 см [7, с. 42–43]. Із вищенаведеного переліку лише пункт про укладання списку використаних джерел за алфавітом відповідає наказу, усі інші мають відмінності. Крім того, у вищезгаданому пункті 11 зазначено: «Список використаних джерел формується здобувачем наукового ступеня за його вибором (опціонально – в кінці кожного розділу основної частини дисертації) одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті; в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків; у хронологічному порядку» [12]. Тому, якщо дисертант вирішить укласти список у порядку появи посилань у тексті або хронологічно, то такий список уже не відповідатиме APA style, навіть якщо елементи бібліографічного опису будуть укладені за цим же стилем. Відмінними є назви списків використаної літератури: у наказі – «Список використаних джерел», а в APA style – «Список посилань». Однак, у наказі чітко вказано – «Список використаних джерел». Це ж стосується і шрифту, міжрядкового інтервалу та полів, які прописані у «Правилах оформлення дисертації». Відкритим залишається питання: чи має дисертант дотримуватися правил щодо вирівнювання бібліографічного опису по лівому краю з відступом у 1,25 см для наступних після першого рядків? (звісно, якщо взагалі він ознайомлений із такими тонкощами стилю). Таким чином, чи дотримуватись вирівнювання по лівому краю з відступом, чи оформити список літератури традиційно з вирівнюванням по ширині – залишається на розсуд дисертанта.

Постає ще одне важливе питання: як включати до «Списку посилань»/«Списку використаних джерел» іноземні праці, що написані латиницею? Укладачі APA style знайшли вихід у транслітерації. Однак, він створений для використання в англомовному науковому середовищі. Транслітерація в ньому використовується тоді, коли цитована праця написана кириличним, арабським, індійським шрифтами. Для цього навіть встановлені правила: прізвище автора та його ініціали наводяться відповідно до правил транслітерації; прізвища та ініціали авторів, що вказані латинським шрифтом, подаються в оригіналі без транслітерації; для англомовних видань або їхніх перекладів використовується оригінальна назва; у назві місця видання, видавництв та організацій, що здійснили видання, наводять відповідно до правил транслітерації (однак, якщо вони мають офіційну англомовну назву, то її вказують без транслітерації); назва наводиться відповідно до транслітерації, а після неї у квадратних дужках вказується переклад англійською мовою; у кінці кожного посилання у квадратних

дужках вказується мова оригінального тексту [10, с. 3–4]. Відповідно, після транслітерації іноземна праця займає відповідне місце за прізвищем автора у «Списку посилань». Чи потрібно українському дисертанту робити транслітерацію назв наукових праць з латиниці на кирилицю і включати такі назви до загального списку? Та й взагалі чи потрібно робити таку транслітерацію? Якщо так, то за якими правилами? APA style має правила тільки транслітерації із кирилиці на латиницю, а не навпаки. Як виглядатиме така транслітерація та чи доцільно робити її? Звичайно, можна розташувати бібліографічні описи іноземних праць після кириличних, однак такий список вже не буде алфавітним і тому не відповідатиме APA style.

Незвичною для української науки є відсутність нумерації у списку використаної літератури. Пронумерований список літератури дає змогу швидко віднайти працю, на яку посилаються або цитують у тексті іншої наукової роботи. Для нас традиційним є посилання, яке в тексті наукової роботи подається у квадратних дужках, де перша цифра відповідає номеру наукового джерела у списку літератури, а через кому та маленьку літеру «с.» вказано сторінку зазначеної праці, на яку посилаються або яку цитують. Наприклад, «[30, с. 14]». Своєю чергою, APA style використовує систему цитування «автор–дата», у якій цитата, вказана в тексті, спрямовує читача до «Списку посилань» [5, с. 170]. Вона визначає роботу за автором і датою публікації, що дозволяє знайти відповідний запис в алфавітному списку в кінці наукової роботи. Відповідно до APA style посилання або цитата в тексті наукової роботи береться у круглі дужки та включає: прізвище автора, рік видання праці і сторінки, які подаються через кому. Наприклад, (Левченко, 2020, с. 31). Крім того, наказ не має чітких правил використання посилань та цитувань у дисертації. Зокрема, у пункті 9 сказано: «у разі використання наукових результатів, ідей, публікацій та інших матеріалів інших авторів у тексті дисертації обов'язково повинні бути посилання на публікації цих авторів. Фрагменти оприлюднених (опублікованих) текстів інших авторів (цитати) можуть включатися до дисертації виключно із посиланням на джерело (крім фрагментів, які не несуть самостійного змістовного навантаження)» [12]. Щодо оформлення цитат наказ взагалі не має будь-яких конкретних вказівок. Відповідно, вони мають оформлюватись згідно з загальноприйнятними вимогами: текст цитати береться в лапки і після неї вказується посилання з інформацією про використане джерело. Однак, APA style розрізняє три види цитат: парафраз (переказ, виклад тексту своїми словами); цитата (невеликий уривок опублікованого твору до сорока слів); блокова цитата (уривок опублікованого твору понад сорок слів). Їхнє оформлення має свої унікальні особливості оформлення в тексті наукової роботи: парафраз не береться в лапки; цитата береться в лапки; блокова цитата не береться в лапки, однак подається з нового рядка із абзацним відступом (0.5 дюйма=1.27 см) та подвійним міжрядковим інтервалом [1]. Таким чином, нумерація списку використаної літератури та спосіб оформлення посилань і цитувань залишаються на вибір дисертанта.

Підсумовуючи вимоги наказу, виникає питання, чи потрібно застосовувати ті вимоги оформлення наукової роботи, що передбачені APA style, якщо наказ з усього стилю дозволяє використовувати в дисертаційних роботах лише одну його частину – бібліографічний опис? Чи взагалі доречно використовувати лише бібліографічний опис за APA style при підготовці дисертаційної роботи, якщо вона буде створена традиційним шляхом із дотриманням вимог наказу? Наскільки доречним буде виглядати поєднання основних Вимог до оформлення дисертації з тими елементами APA style, що залишаються на вибір дисертанта?

У вересні 2017 р. Міністерство освіти і науки України видало Наказ № 1286 (від 19.09.2017) «Про надання доступу вищим навчальним закладам і науковим установам, що знаходяться у сфері управління Міністерства освіти і науки України, до електронних наукових баз даних» [13]. Так, відбувається поширення наукометричних баз даних як одного з чинників інтеграції української науки до світового наукового простору. Для цього заклади вищої освіти починають активно освоювати Scopus та Web of Science, видають накази публікувати їхнім викладачам статті в іноземних журналах, що входять до вищезгаданих наукометричних баз. Крім того, наприкінці 2019 р. вийшов ще один Наказ Міністерства № 1220 (від 23.09.2019) «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук», за яким для отримання наукового ступеня слід опублікувати «не менше ніж три статті, а з 01 вересня 2022 року не менше ніж п’ять статей з наукового напряму, за яким підготовлено дисертацію здобувача, опублікованих щонайменше у двох різних періодичних виданнях, включених до категорії «А» «Переліку наукових фахових видань України», або в зарубіжних виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus» [14]. Відповідно, в іноземних журналах, які стосуються суспільних наук і частина з яких входить до вищезгаданих баз даних, використовується APA style. З іноземними журналами все зрозуміло: українські науковці, надсилаючи статтю до таких журналів, мають дотримуватись їхніх вимог, щоб подана стаття пройшла відбір та потрапила до друку. Тобто, оформлюючи свою статтю «так, як вимагає редакція іноземного журналу», українські науковці вже знайомляться із APA style, щоправда, навіть без усвідомлення цього.

Дивним є використання APA style у вітчизняних наукових журналах. З усього стилю в них використовується лише бібліографічний опис. Це пов’язано із адаптацією українських фахових журналів до вимог міжнародних стандартів. Згідно з ними, усі журнальні статті повинні мати якісне оформлення, логічну структуру, метадані, індекс DOI, пристатейну бібліографію та References. Детальніше зупинимось на двох останніх. У пам’ятці «Фахові видання НБУВ: міжнародні вимоги до представлення наукових публікацій» вказано, що список використаних джерел (літератури) оформлюється згідно з ДСТУ, і разом з цим зазначено: «Для активного включення статей наукового фахового видання в обіг наукової інформації та коректного індексування публікацій на-

укометричними системами необхідно після наведення списку використаних джерел в кожній публікації наводити блок REFERENCES, який повторює список джерел з латинським алфавітом, та наводить список кириличних джерел у транслітерованому вигляді. Крім того, цитування у блоці REFERENCES повинні бути оформлені за міжнародними стандартами» [6]. І, відповідно, авторка пам'ятки для прикладу запропонувала «один із найбільш популярних стандарт APA (American Psychological Association (APA) Style)» [6]. Саме це призвело до поширення застосування APA style в українських наукових журналах. Тому зараз часто у фахових наукових журналах указують «Список використаної літератури», оформлений за ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 або ДСТУ 8302:2015, а після нього – «References», оформлений за APA style. Виходить, що наукова стаття замість одного «Списку використаної літератури» має два варіанти одного й того самого списку, тільки оформленого двома різними видами бібліографічного опису [4, 8, 9,]. Виникає суто логічне питання: чи можна оформити «Список використаної літератури» та «References» одним видом бібліографічного опису, наприклад ДСТУ 8302:2015 або APA style? Адже із 2017 р. уже розроблено та запроваджено в науковий обіг україномовні приклади бібліографічних описів за APA style [2, 3, 15,].

Вищесказане вказує на те, що з усього APA style до наукового обігу в Україні введено не весь стиль, а одну його частину – бібліографічний опис. Усе це нагадує одну давньоіндійську притчу. «Одного разу в країну, де всі жителі були сліпими, прийшли завойовники. Їхній король сидів на слоні, якого жодного разу в житті ніхто з місцевого населення не бачив. Кілька сліпих ризикнули підійти до дивної тварині й торкнутись її. Кожен, відчувши руками якусь частину слона, склав про нього власну думку й розповів про неї іншим городянам. Людина, яка торкнулась вуха слона, сказала: «Слон – це щось велике, широке і жорстке, як килим». Той, кому дістався хобот, заперечив: «Ні, я маю справжні відомості: слон схожий на пряму пустотілу трубу». «Слон могутній і міцний, як колона», – висловився чоловік, обмацавши ногу і ступню слона. «Ні, ця тварина нагадує змію або мотузку», – вважав той, хто потримав слона за хвіст. «Та що ви! Слон – це велика потужна стіна!» – вигукнув чоловік, який торкався боку тварини... І найцікавіше, що всі вони були по-своєму праві! Але так і не зрозуміли, що таке слон. Адже кожен «ознайомився» тільки з однією властивістю слона й тому не міг собі уявити, наскільки це велична тварина» [цит. за 11]. Так само, як кожен сліпий із притчі, українські бібліографи та науковці, «дослідивши» лише частину стилю, дійшли висновку, що стиль APA style – вид оформлення списку використаної літератури, у якому рік публікації наводиться у круглих дужках після імені автора, а в кінці бібліографічного опису в квадратних дужках англійською мовою потрібно вказати мову оригіналу книги або статті…

Висновки. Отже, вищерозглянуті накази та пам'ятки обмежують використання APA style в українській науці бібліографічним описом, що є одним із еле-

ментів цього стилю. У свою чергу, це призвело до стереотипного сприйняття APA style видом бібліографічного опису, а не повноцінним стилем оформлення наукових робіт. Проблемними залишаються питання дотримання правил стилю щодо оформлення списку літератури та внутрішньотекстових цитат, адже їх використання залишається на вибір науковців (при написанні дисертаційної роботи) або редакційної політики наукового журналу (при написанні наукової статті). Тому не дивно, що для переважної більшості українських науковців APA style – це один із іноземних видів оформлення списку використаної літератури.

Список використаних джерел та літератури:

1. Quotations. Style and Grammar Guidelines [Electronic resource] // American Psychological Association. APA STYLE. – Washington, 2020. – Available at: https://cutt.ly/LgtV4t0 (accessed 17.08.2020).
2. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка – ГЕОЛОГІЯ [Електронний ресурс] // Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. – Електрон. дані. – Україна, 2013. – Режим доступу: http://geolvisnyk.univ.kiev.ua/requirements/ (дата звернення: 17.08.2020). – Загол. з екрана.
3. Всеосвіта [Електронний ресурс] : спільнота активних освітян // Проєкт «Всеосвіта». – Електрон. дані. – 2017–2020. – Режим доступу: https://cutt.ly/1gelsi3 (дата звернення: 17.08.2020). – Загол. з екрана.
4. Економіка АПК [Електронний ресурс] : міжнар. наук.-виробн. журн. // Нац. наук. центр «Інститут аграрної економіки». – Електрон. дані. – Україна, 2020. – Режим доступу: http://eapk.org.ua/requirements (дата звернення: 17.08.2020). – Загол. з екрана.
5. *Каракатсаніс Т. В.* Вимоги до наукових публікацій з педагогіки в міжнародних англомовних рецензованих виданнях / Т. В. Каракатсаніс // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітніх школах: зб. наук. пр. – Запоріжжя, 2016. – Вип. 51. – С. 164–173.
6. *Лобузіна К. В.* Фахові видання НБУВ: міжнародні вимоги до представлення наукових публікацій (пам'ятка редактору наукового фахового видання) [Електронний ресурс] / К. В. Лобузіна // Нац. б-ка України імені В. І. Вернадського. – Електрон. дані. – Україна, 2013–2020. – Режим доступу: https://cutt.ly/pgeleDT (дата звернення: 17.08.2020). – Загол. з екрана.
7. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : метод. рек. / авт.-уклад.: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець ; редкол.: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська, О. М. Бруй ; Наук.-техн. б-ка ім. Г. І. Денисенка Нац. техн. ун-ту України «Київ. політехн. ін-т ім. Ігоря Сікорського» ; УБА. – Київ : УБА, 2016. – 117 с. – Відомості доступні також через Інтернет: https://cutt.ly/tgelcFv (дата звернення: 17.08.2020).
8. Наука та прогрес транспорту. Вісник Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту [Електронний ресурс] // Дніпропетров. нац. ун-т залізничного транспорту. – Електрон. дані. – Дніпро, 2020. – Режим доступу: https://cutt.ly/3gtLvJ5 (дата звернення: 17.08.2020). – Загол. з екрана.
9. Освітологія: польсько-український щорічник [Електронний ресурс]. – Електрон. дані. – 2012. – Режим доступу: http://osvitologia.kubg.edu.ua/informatsiya-avtoram.html (дата звернення: 17.08.2020). – Загол. з екрана.
10. Оформлення списку бібліографічних посилань до наукової роботи. Стиль Американської психологічної асоціації (APA Style) : метод. рек. / уклад.: В. В. Степико, С. Г. Винокурова ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв ; Наук. б-ка. – Київ, 2018. – 14 с. – Відомості доступні також через Інтернет: https://cutt.ly/igelnFc (дата звернення: 17.08.2020).
11. Притча про сліпих і слона висновок. Притча про слона і сліпих. Про слона і сліпих мудреців [Електронний ресурс] // STORONASLOV. – Електрон. дані. – 2020. – Режим доступу: https://cutt.ly/rgelgS0 (дата звернення: 17.08.2020). – Загол. з екрана.
12. Про затвердження Вимог до оформлення дисертацій [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 : зі змінами від 12.07.2019 // Законодавство України : інформ.-пошук. система / Верх. Рада України. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17 (дата звернення: 17.08.2020). – Загол. з екрана.
13. Про надання доступу вищим навчальним закладам і науковим установам, що знаходяться у сфері управління Міністерства освіти і науки України, до електронних наукових баз даних [Електронний ре-

сурс] : Наказ МОН України. № 1286 від 19.09.2017 // Євроосвіта : центр міжнар. проєктів. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: https://cutt.ly/GgelWlQ (дата звернення: 17.08.2020). – Назва з екрана.

14. Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства освіти і науки України № 1220 від 23.09.2019 // Законодавство України : інформ.-пошук. система / Верх. Рада України. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/z1086-19#n4 (дата звернення: 17.08.2020). – Назва з екрана.
15. Рекомендації з оформлення бібліографічних списків літератури за міжнародними стандартами / уклад. А. Савенко. – Чернігів : НБ ЧНТУ, 2017. – 35 с. – Відомості доступні також через Інтернет: https://cutt.ly/ygekUPg (дата звернення: 17.08.2020).

References

[1]. Quotations. Style and Grammar Guidelines. *American Psychological Association. APA STYLE* Available at: https://cutt.ly/LgtV4t0 (accessed 17.08.2020).

[2]. Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka – HEOLOHIIA [Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. – GEOLOGY]. *Kyivskyi natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka* [*Taras Shevchenko National University of Kyiv*]. Available at: http://geolvisnyk.univ.kiev.ua/requirements/ (accessed 17.08.2020).

[3]. *Vseosvita: spilnota aktyvnykh osvitian* [*Universal education: a community of active educators*]. Available at: https://cutt.ly/1gelsi3 (accessed 17.08.2020).

[4]. Ekonomika APK: mizhnarodnyi naukovo-vyrobnychyi zhurnal [Economics of agro-industrial complex: international scientific and production journal]. *Natsionalnyi naukovyi tsentr «Instytut ahrarnoi ekonomiky»* [*National Research Center «Institute of Agrarian Economics»*]. Available at: http://eapk.org.ua/requirements (accessed 17.08.2020).

[5]. Karakatsanis T. V. Vymohy do naukovykh publikatsii z pedahohiky v mizhnarodnykh anhlomovnykh retsenzovanykh vydanniakh [Requirements for publishing scientific works on pedagogy in the international peer-reviewed English-language journals]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnikh shkolakh.* Zaporizhia, 2016, Vol. 51, pp. 164–173.

[6]. Lobuzina K. V. Fakhovi vydannia NBUV: mizhnarodni vymohy do predstavlennia naukovykh publikatsii (pam'iatka redaktoru naukovoho fakhovoho vydannia) [Professional publications of the NBUV: international requirements for the submission of scientific publications (memo to the editor of a scientific professional publication)]. *Natsionalna biblioteka Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho* [*The National Library of Ukraine named after VI Vernadsky*]. Available at: https://cutt.ly/pgeleDT (accessed 17.08.2020).

[7]. Mizhnarodni pravyla tsytuvannia ta posylannia v naukovykh robotakh : metodychni rekomendatsii [International rules of citation and control in scientific robots: methodical recommendations]. Kyiv, 2016, 117 p. Available at: https://cutt.ly/tgelcFv (accessed 17.08.2020).

[8]. Nauka ta prohres transportu. Visnyk Dnipropetrovskoho natsionalnoho universytetu zaliznychnoho transportu [Science and progress of transport. Bulletin of Dnipropetrovsk National University of Railway Transport]. *Dnipropetrovskyi natsionalnyi universytet zaliznychnoho transportu* [*Dnipropetrovsk National University of Railway Transport*]. Available at: https://cutt.ly/3gtLvJ5 (accessed 17.08.2020).

[9]. *Osvitolohiia: polsko-ukrainskyi shchorichnyk* [*Education: Polish-Ukrainian yearbook*]. Available at: http://osvitologia.kubg.edu.ua/informatsiya-avtoram.html (accessed 17.08.2020).

[10]. *Oformlennia spysku bibliohrafichnykh posylan do naukovoi roboty. Styl Amerykanskoi psykholohichnoi asotsiatsii (APA Style): metodychni rekomendatsii* [*Making a list of bibliographic references to scientific work. American Psychological Association Style (APA Style): methodical recommendations*]. Kyiv, 2018, 14 p. Available at: https://cutt.ly/igelnFc (accessed 17.08.2020).

[11]. Prytcha pro slipykh i slona [The parable of the blind and the elephant]. *STORONASLOV*. Available at: https://cutt.ly/rgelgS0 (accessed 17.08.2020).

[12]. Pro zatverdzhennia Vymoh do oformlennia dysertatsii : Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy № 40 vid 12.01.2017 : zi zminamy vid 12.07.2019 [About the statement of Requirements to registration of dissertations : Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine. № 40 dated 12.01.2017.]. *Zakonodavstvo Ukrainy : inform.-poshuk. systema* [*Legislation of Ukraine: information retrieval system*]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17 (accessed 17.08.2020).

[13]. Pro nadannia dostupu vyshchym navchalnym zakladam i naukovym ustanovam, shcho znakhodiatsia u sferi upravlinnia Ministerstva osvity i nauky Ukrainy, do elektronnykh naukovykh baz danykh : Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy. № 1286 vid 19.09.2017. [On providing access to electronic scientific databases to higher educational institutions and scientific institutions under the control of the Ministry of Education and

Science of Ukraine : Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine. № 1286 dated September 19, 2017.]. *YevroOsvita.* Available at: https://cutt.ly/GgelWlQ (accessed 17.08.2020).

[14]. Pro opublikuvannia rezultativ dysertatsii na zdobuttia naukovykh stupeniv doktora i kandydata nauk : Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy. № 1220 vid 23.09.2019. [About publication of results of dissertations on obtaining scientific degrees of the doctor and the candidate of sciences : Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine. № 1220 dated September 23, 2019.]. *Zakonodavstvo Ukrainy : inform.-poshuk. systema* [*Legislation of Ukraine: information retrieval system*]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/z1086-19#n4 (accessed 17.08.2020).

[15]. *Rekomendatsii z oformlennia bibliohrafichnykh spyskiv literatury za mizhnarodnymy standartamy [Recommendations for drawing up bibliographic lists of literature according to international standards].* Chernihiv, 2017, 35 p. Available at: https://cutt.ly/ygekUPg (accessed 17.08.2020).

Надійшла 18.08.2020 р.

Левченко Ю. И.,
кандидат исторических наук, заведующий
отделом информационно-библиографической работы
Научной библиотеки НПУ им. М. П. Драгоманова
ул. Пирогова, 9, г. Киев, 01601, Украина
тел.: (098) 976 21 05
e-mail: hjcj@i.ua

APA STYLE – ВОПРОСЫ БЕЗ ОТВЕТОВ

Статья посвящена применению АПА стиля (APA style) как полноценного стиля оформления научных работ в современной украинской науке. Проанализировано применение библиографического описания и цитирование по стилю АПА, которые являются составными элементами стиля, во время оформления диссертационных работ и научных публикаций. Раскрыто несогласованные моменты оформления списка использованной литературы и цитат по стилю АПА в диссертационных исследованиях. Так, не существует четких указаний, как нужно соблюдать правила стиля АПА при оформлении списка использованной литературы в диссертационном исследовании. Также, на выбор диссертанта остается применение цитат и тех элементов АПА стиля, которые не противоречат официальным требованиям оформления диссертаций. Часто в оформлении отечественных научных публикаций библиографическое описание стиля АПА можно встретить в элементе референс (references), транслитерированом на латиницу список литературы, который стал обязательным требованием для статьей. Однако составление элемента референс в научных публикациях осуществляется традиционным путем, без соблюдения правил стиля АПА.

Ключевые слова: Стиль АПА (APA style), стиль оформления научной публикации, особенности применения, библиографическое описание, цитирование, диссертация, научная статья.

Levchenko Yu. I.,
Candidate of Historical Sciences (Ph. D.), Head
Department of information and bibliographic work
Scientific Library of National Pedagogical Dagomanov University
9 Pirogov St., Kyiv, 01601, Ukraine
tel.: (098) 976 21 05
e-mail: hjcj@i.ua

APA STYLE – QUESTIONS WITHOUT ANSWERS

Summary
The article is devoted to the peculiarities of the APA style, which has been used since 2017 in the design of citations, references, lists of used literature in dissertations and scientific publications in Ukraine. The normative documents of the Ministry of Education and Science of Ukraine, which contributed to the spread of APA style in modern Ukrainian science, are analyzed; some problems of APA style application and its separate elements in registration of dissertations and scientific publications in Ukraine are revealed and revealed.
APA style is an independent style of design of scientific publications, created for use in the English-speaking scientific environment. It contains: recommendations for the design of scientific work (font, margins, paragraph, placement of text on the page); rules for the use of writing and grammar style (language recommendations, spelling, principles of word transfer, abbreviations, use of capital letters); rules of punctuation, italics and quotation marks; rules of registration of applications (tables and figures); rules of registration of quotations and references in the text; compiling a bibliographic description, rules for compiling a "List of references", etc.
The first problem is that the requirements of the Ministry of Education and Science of Ukraine for the dissertation contradict the use of some elements of the design of scientific papers in the style of APA. The second problem is that in the requirements of the Ministry of Education and Science for the design of dissertations there are no clear instructions on compliance with the rules of citation, reference and compilation of the list of used literature in the style of APA. The third problem is that when designing dissertations, the author can choose to use other elements of the APA style that do not contradict the requirements of the Ministry of Education and Science. The fourth problem is the use of the APA style in an element called "reference" in the design of scientific articles. "Reference" is a transliterated version of the list of used literature from Cyrillic to Latin, but its compilation is carried out without following the rules of the APA style.
Accordingly, out of the whole style of APA, its separate elements were introduced into scientific circulation in Ukraine – bibliographic description, citations, references, transliteration. Active use of APA-style bibliographic description in the preparation of the list of used literature in dissertations and scientific articles has led to the stereotypical perception of APA style as a kind of bibliographic description, rather than a full-fledged style of scientific work.

Keywords: APA style, style of scientific publication, features of application, bibliographic description, citation, transliteration, dissertation, scientific article.